

Una aproximació al discurs poètic d'un farsant

La primera poesia de Joan Navarro

[Pàgina inicial](#) / [Una aproximació al discurs poètic d'un farsant](#). [La primera poesia de Joan Navarro](#)

[< Anterior](#) [Següent >](#)

L'any 1973, Joan Navarro (Oliva, 1951) iniciava la seva trajectòria poètica amb la publicació de Grills esmolen ganivets a trenc de por (Tres i Quatre), guardonat amb el Premi Octubre. Aquest llibre suposaria «carn fresca» per a la poesia catalana i esdevindria una fita important en la renovació estètica que es produí en la nostra poesia als anys setanta. El llibre era la constatació d'un nou discurs poètic allunyat dels postulats del realisme històric. Un discurs que bastia un món poètic personal, a partir del despulament del llenguatge i l'ús d'imatges i metàfores punyents. Ja des d'aquesta primera obra, els versos de Navarro desprenen una poètica implícita i explícita i esdevenen sovint un camp de reflexió sobre el subjecte i el fet poètics.

Sense sortir dels paratextos que encapçalen i clouen Grills, la concepció del discurs poètic de Navarro queda ja establerta en aquesta primera publicació. «L'Avant-propos o el Manifest de les Taronges», pròleg del doll d'imatges i conceptes que ha de venir després, és tot ell una declaració d'intencions. «el que cal és participar en el fang de les paraules. l'escriptura ella mateixa és violenta. (roland barthes).» El poeta parteix d'una visió estructuralista del poema que reclama al lector ser centre actiu en la construcció o aproximació als possibles significats de l'obra. Li reclama omplir els espais d'indeterminació que trobarà disseminats al llarg del poema. L'endrega que tanca el llibre també és definitiva: «dedico aquests paranys a [...]». Si aquell llenguatge, hermètic i paradoxal, proper a l'escriptura automàtica, havia fet entrar el lector en una mena de laberint angoixós, en l'endrega final es confirma que hem estat preses de l'engany i que aquesta relació entre poesia i artifice ha estat volguda pel poeta des del principi.

«L'aspre broll de les paraules» continua el seu camí fins a L'ou de la gallina fosca (Llibres del Mall, 1975), un llibre més madur que introdueix temes com l'amor i la política des de la singular òptica navarriana i que perfà imatges i metàfores que ja havien estat assajades en la primera obra. En aquests textos, el jo poètic ens confessa que «[e]ls mots m'embruixen» i que d'aquests mots se'n farà «amagatall de fang». Un fang, el de les paraules, que espera, com bé sabem d'ençà de Grills, la nostra participació. Arribarem a desemascarar el jo poètic si persistim en l'enfangament? El trobarem potser clivellant «clams del més enllà»?

La reflexió metapoètica entorn del subjecte líric arriba al seu punt àlgid a Bardissa de foc (Llibres del Mall, 1981). Considerat per la crítica com l'obra mestra d'aquest primer període de la producció navarriana, ens trobam davant d'un llibre unitari, molt ben travat, d'estructura circular, en el qual cap element és atzarós. El títol, procedent d'un dels versos del llibre, ens transporta a la imatge bíblica de l'esbarzer en flames que apunta ja el misteri entorn del subjecte. En aquests versos el jo poètic, caminant i naufrag, esdevé recipient d'una identitat constantment interrogada que es construeix a partir dels fragments de l'espill que reflecteixen ara i adés l'Altre, A, Alfa i Aquell, mentre s'allarga l'espera tortuosa del criminal-caçador-equilibrista-llop que ha d'arribar per matar-lo. Aquesta espera carregada de paüra té lloc des del redós íntim de la cambra-bosc, en la fosca de la nit, en una «tardor de ferros rovellats». I és una espera carregada també d'interrogants. «¿Qui construeix aquest discurs que balla als núvols d'aquesta cambra que s'enfonsa?» Qui hi ha darrere del «vosaltres», el «tu» i l'«ell»?

Els poemes-paranys que trobàvem a Grills són ara, en la mateixa línia, «el discurs d'un farsant, d'un rabiüt truà», el fruit d'un exercici de memòria del «camí que Alfa traçà enllà de la murada del temps». Són el fruit de l'exploració dels límits del llenguatge, car aquest «joc d'espills i navalles» neix del «desig d'escriure l'impossible i penedir-se'n», de la contradicció de voler posar mots a l'indicible, de l'acte violent que necessita destruir per tornar a construir-se. Un discurs, amarat per l'eco d'altres textos i veus, en el qual els lectors hem de trobar el nostre encaix en aquesta dansa

...ats duals. «Sou vosaltres, mentiders, els qui traspasant la Bardissa, torneu i ens conteu aquesta bruta d'un desert de Foc», resa a la contracoberta del llibre. Som nosaltres, els lectors, aquest «vosaltres, mentiders»? Ens insinua, potser, que som nosaltres, lectors, els qui traspasarem la Bardissa, com Moisès, per contar al poble aquests versos mentiders?

Si a Grills el lector és nafrat fins als nítols per les fosques navalles d'un llenguatge que semblava indesxifrabla, en entrar a la Bardissa de foc sentim el desig de fer nostra l'exhortació del jo poètic al poema I de «Mussol en ruïnes» per jugar amb l'espill i tornar-li: «Parla, parla, aixafa aquest cervell amb les rodes del teu carruatge!»

13 d'octubre de 2020 | Categories: Dossier | Tags: Xisca Castell

Comparteix aquest article. Tria la teua plataforma

